

ЯКЩО РОСІЯНИ ЛЕХІТИ, ТО ЧИ БУЛА ДАВНЬОРУСЬКА НАРОДНІСТЬ?

У статті розглядаються новітні розробки російських археологів та лінгвістів проблеми етногенезу росіян та давньоруської народності. Дано критичний аналіз концепціям лехітського походження росіян та етнічної єдності населення Київської Русі.

Минулого 1999 р. у Москві побачила світ нова книга знаного археолога-слависта В. В. Седова "Давньоруська народність". Без сумніву вона є помітним явищем в історичній науці. Адже її автор один з ідеологів ранньої історії східного слов'янства. На основі аналізу археологічного матеріалу В. В. Седов докладно розглядає процеси етногенезу росіян, українців, білорусів, а також обґрунтовує причини формування давньоруської народності. На жаль, дослідник приділив мало уваги аналізу аргументів противників самого факту існування окремого східнослов'янського етносу в Київській Русі. Візьмемо на себе сміливість стисло викласти суть деяких з них.

Давньоруська народність — провідна концепція повоєнної радянської історіографії, один з наріжних каменів радянської версії історії східних слов'ян. Через непереконливість аргументів її прибічників неодноразово висловлювалися сумніви щодо самого її існування [1]. На думку критиків давньоруської народності за своєю генезою вона має виразні риси ідеологічної конструкції, а не науково обґрунтованої концепції. Вона була сформульована в кремлівських кабінетах в умовах патріотичного піднесення перших повоєнних років. Тому спирається не на розробки вчених, а на відомі тези ЦК КПРС "Про святкування 300-річчя возз'єднання України з Росією" від 10 січня 1954 р. Промовистим є сам факт, що ні С. М. Соловйов, ні В. В. Ключевський, ні М. С. Грушевський нічого не знали про давньоруську народність, а вибухове поширення цієї концепції в радянській медієвістиці підозріло збіглося з публікацією згаданих тез ЦК КПРС [2]. Питання історичної спадщини Київської Русі було переведено в політичну площину і наукова дискусія на цю тему в радянській науці стала

неможливою. Авторитетна думка знаних українських та російських учених М. І. Костомарова, М. С. Грушевського, А. Кримського, К. Д. Кавеліна, О. О. Пипіна, О. Є. Преснякова, М. К. Любавського, М. М. Покровського, П. О. Струве та багатьох інших, що визнавали "Київську Русь, Малоросією, тобто Україною", була просто проігнорована без наукової критики їхніх аргументів. Отже, останні лишаються в силі, а сама концепція давньоруської народності фактично не має наукового фундаменту і виглядає черговою трансформацією російського імперського міфу.

Прибічники давньоруської народності, як правило, наводять два головні аргументи на користь її існування. Це політична єдність Русі як держави та кирило-мефодіївський культурно-релігійний комплекс. Про те, що жоден з цих аргументів не є етновизначальним, а, отже, не свідчить на користь існування окремого етносу середньовіччя, писалося неодноразово. Державна єдність, спільна релігія, загальнодержавна офіційна мова і культура ніколи не свідчили про єдину етнічну приналежність її носіїв. Згадайте надцентралізовану Російську імперію чи СРСР з єдиним адміністративним, політичним, культурним центром, з московоцентричною свідомістю державної адміністрації на місцях, з єдиною офіційною ідеологією (православ'я, марксизм), державною російською мовою та культурою, навіть частково спільною історією. Однак під покривом цього державного офіціозу на своїх землях розвивалися окремі самобутні етноси — росіяни, литовці, грузини, українці, татари, узбеки та ін. Щодо єдиного для Русі кирило-мефодіївського культурно-релігійного комплексу, то він і грав роль офіційної, державної культури, під покривом якої розвивалися культури різних

середньовічних етносів. У цей же час в Західній Європі під егідою латино-католицької культури зберігалася етнічна культурна специфіка поляків, німців, іспанців, французів тощо. Згадані аргументи прибічників давньоруської народності свідчать не про етнічну, а про відносну державну єдність Русі.

Сумніви щодо самого існування окремого етносу давньоруської народності, що нібито і був творцем першої держави східних слов'ян Київської Русі, на жаль, не розвіяла і нова книга В. В. Седова. Власне проблемі давньоруської народності присвячена друга її частина. У першій зроблена спроба археологічного обґрунтування так званої лехітської версії походження росіян, її суть полягає в тому, що росіяни сформувалися внаслідок міграції з Нижньої Ельби та Одеру на схід — в басейни Волхова та Верхньої Волги західнослов'янських лехітських племен.

Симпатизуючи лехітській концепції, В. В. Седов [3] визнавав, що немає серйозних археологічних доказів міграції лехитів з басейну Вісли на схід через щільно заселений балтами басейн Німану. У новій своїй книжці московський дослідник такі аргументи наводить. Мається на увазі поширення у V—VI ст. на територіях між Нижньою Віслою та витокami Волги металевих речей середньоевропейських провінційноримських типів — шпор із загнутими шипами, вудил, бритв, пластинчастих кресал, пінцетів, рифлених пряжок, втульчастих наконечників списів з полум'єподібним та двошипним пером, залізних серпів, кам'яних жорен тощо. В. В. Седов [4] визнає, що ці вироби "не є етнічними індикаторами, оскільки населення провінційноримських культур безумовно було поліетнічним". Багато із зазначених речей виготовлені в майстернях ремісників на продаж і торговими шляхами поширилися у різних народів Середньої Європи. Зокрема, вони дуже характерні для пшеворської та вельбарської культур Польщі, носіями яких були, передусім, східні германці, вандала та готи.

Отже, поширення виробів провінційноримських типів на північному заході Східної Європи логічно було б пояснювати міграцією на схід не західних слов'ян, а східних германців. Не підсилює аргументів на користь просування лехитів на схід і той факт, що частину згаданих речей (шпори із загнутими шипами, втульчасті двошипні наконечники, кам'яні жорна та ін.) В. В. Седов ще недавно вважав надійним індикатором міграції слов'ян на Верхній Дніпро не з заходу, а з півдня, а саме з Київського Подніпров'я [5]. Скоріш за все металеві вироби провінційноримських типів V—VII ст. поширювалися серед автохтонного балтського та фінського населення Східної Європи не внаслідок міграцій,

а шляхом торгівлі та обміну. Не випадково вони походять з пам'яток, етновизначальні ознаки яких (перш за все ліпна кераміка, прикраси одягу, поховальний обряд) переконливо демонструють місцеву балтську чи фінську культурну специфіку.

У IX—X ст. відбувалося проникнення варягів на Русь, що переконливо фіксується письмовими та археологічними джерелами. Лехітська міграція, на думку її прибічників, сталася всього за 200—300 років до приходу скандинавів і була набагато потужнішою. Адже варязька експансія майже не простежується ні в лексиці, ні в гідронімії Східної Європи, тоді як про лехітську гідронімію та лехітські лексичні паралелі в мовах новгородців, росіян та білорусів написано багато. Тому дивує брак серйозних археологічних аргументів на користь приходу західних слов'ян у басейни Волхова та Верхнього Дніпра. А без них лехітська концепція походження новгородців та росіян приречена на статус робочої гіпотези, в якому вона перебуває вже багато років після проголошення.

Слід зазначити, що від західних слов'ян (лехитів) В. В. Седов виводить лише новгородців та північних великоросів. Носії південних великоруських говорів походять від людності іменьківської культури Середнього Поволжя. Остання під тиском тюрків (болгар, хозар?) у кінці VII ст. мігрувала на схід на територію Північно-Східної України, де творить відому волинцевську культуру. Пізніше частина цієї людності під тиском печенігів переселилася на північ у басейн Оки. Волинцівське населення, а також похідна від нього людність роменської, боршівської та окської культур, за В. В. Седовим, і є легендарними русами, що у кінці VIII ст. створили Руський каганат зі столицею в Києві. Від них, на думку В. В. Седова, походять південні великороси [6].

Подібні думки, ще 1970 р. висловив Д. Т. Березовець, який пов'язував літописних русів з населенням Лівобережної України VII—VIII ст. Погляди В. В. Седова дещо нагадують і відому концепцію М. М. Погодіна, за яким у княжому Києві, Переяславлі-Руському та Чернігові до приходу сюди у XIV ст. малоросів з Галичини мешкали великороси. Однак, Київ виник як центр літописних полян, які походять від дулібів — пращурів протоукраїнських племен волинян, деревлян та полян, за В. В. Седовим [7]. Епізод підкорення полян з їхнім племінним центром Києвом у VII—VIII ст. волинцевськими пращурами південних великоросів суперечить археологічним даним. У зазначений час простежується експансія населення лука-райковецької культури (літописні волиняни, деревляни, поляни) на Лівобережжя Дніпра, а не навпаки. І це перекон-

ливо показав на багатому археологічному матеріалі не тільки І. І. Ляпушкін, а й сам В. В. Седов [8]: "Представляется вполне очевидным, что роменско-боршевские древности в целом имеют ближайшие аналогии в синхронных славянских памятниках правобережной Украины и более западных областей. Они сближаются, например, с древностями Луки-Райковецкой по всем элементам материальной культуры — домостроительству, керамике и пр.". Не зрозуміло, які саме археологічні факти дали підстави відомому російському археологу за короткий час помінати свої погляди на генезу роменсько-боршівської культури на 180° і виводити її не із заходу, а зі сходу. Адже крім припинення функціонування іменьківських пам'яток у кінці VII ст. дослідник не наводить ніяких аргументів на користь міграції цього населення на захід. Так чи інакше, дана побудова В. В. Седова не виглядає переконливою і потребує серйозної додаткової аргументації.

Роменсько-боршівська культура, як відомо, це літописні сіверяни, на генезу яких вплинули не тільки слов'яни, а й іранці, що визнає і В. В. Седов [9]. Якщо саме від них походять південні великороські говори, чому в них менше іранізмів, ніж в українських (фрикативне "г" тощо)? Якщо так, то сіверяни межиріччя Дніпра та Дону скоріше влилися в український, а не російський етнос, що суперечить щойно викладеній концепції В. В. Седова.

Якщо пращури північної частини росіян прийшли з території Польщі, а південної — з Середнього Поволжя, то як на основі діаметрально різних складових міг виникнути єдиний російський етнос? Сама поява зазначеного протиріччя породжує сумніви щодо лехітського та іменьківського коріння росіян і повертає нас від цих екзотичних етногенетичних концепцій до традиційної. Мається на увазі давно відомий погляд на етногенез білорусів, новгородців та росіян, як наслідок колонізації протоукраїнськими племенами дулібів, волинян, деревлян, полян, частково сіверян на заселену балтами та фіннами північ Східної Європи. Відмовляється "вести древних новгородцев от западнославянских лехитов" і відомий російський авторитет у галузі лінгвістики О. М. Трубачов, який вважає, що "расселение по Восточноевропейской равнине шло с юга на север и никак иначе" [10].

Міграція населення з Північної України на північ у V—XI ст. переконливо фіксується масовим археологічним матеріалом, на відміну від згаданих припущень щодо просування лехітських та іменьківських племен. Були останні чи ні, але вони не тільки не заперечують колонізації майбутніх етнічних територій росіян людністю

пеньківської, празької та лука-райковецької культур, які В. В. Седов визнає далекими пращурами українців [11], але й передбачають її. Без постійного потужного впливу з давніх слов'янських центрів у Північній Україні неможливо пояснити інтеграцію єдиного російського етносу на строкатому, неоднорідному субстраті. Якщо лехітська та іменьківська міграції не відбилися в археологічному матеріалі, а до того ще й суперечать добре аргументованим фактам генетичного зв'язку північної групи східних слов'ян (новгородці, росіяни, білоруси) з південною (українці), то чи були взагалі ці міграції? На жаль, переконливої відповіді на це питання нова книга В. В. Седова не дає.

Якщо пращури новгородців та росіян походять з Польщі та Середнього Поволжя, то українці, на думку В. В. Седова, автохтони на своїй землі. Слідом за М. С. Грушевським та іншими дослідниками він визнає, що генетичне коріння українців сягає антів та дулібів V—VII ст., археологічним відповідником яких є пеньківська та празька культури України [12]. У такому разі незрозуміло, чому часом народження українського етносу дослідник вважає лише XIV—XV, а не V—VII століття. Тим більше, що в монографії 1995 року В. В. Седов на археологічних матеріалах переконливо показав, що південні та західні слов'яни (серби, хорвати, чехи, поляки, лужицькі серби та ін.) вступають на історичну арену в V—VII ст., а у IX—X ст. творять свої перші національні держави. Аналогічна безперервність культурно-історичного розвитку спостерігається і в Україні з середини I тис. н.е. до першої держави південних русичів Київської Русі X ст. і далі — до козацької України. Чому безперервності історичного розвитку на території Сербії, Польщі та України з VI ст. достатньо, щоб виводити з цього часу сербів та поляків, але не українців, про яких навіть у X—XI ст. "не может быть и речи" [13].

До речі, безперервність розвитку з початку середньовіччя простежується в усіх регіонах Європи, що мали контакти з Римською імперією. Тому великі європейські етноси цих територій (французи, англійці, німці, чехи, серби, поляки та ін.) зароджуються саме в цей час, а близько 900 р. творять свої перші держави. Судячи з даних археології, лінгвістики, антропології, письмових джерел, ця закономірність поширюється і на Україну, де протягом 1500 років простежується розвиток єдиного етносу, що з пізнього середньовіччя зветься українцями. Тому заперечення факту зародження українців в середині I тис. н.е. з наступним творенням ними Київської Русі суперечить універсальним законам етноісторичного розвитку Європи. Зміна етноніму

"руський", "русин" на "українець" не є підставою твердити про народження українців лише у пізньому середньовіччі. Адже зміна етносом свого наймення досить поширене явище в європейській історії: ляхи стали поляками, волохи — румунами, московити — росіянами.

У другій половині своєї нової праці знаний московський дослідник наводить аргументи на користь існування окремого державотворчого етносу Київської Русі — давньоруської народності. В. В. Седов докладно зупиняється на конкретних факторах, які інтегрували окремі різноетнічні племена Східної Європи в єдиний давньоруський етнос. Особливо значну роль у справі єднання дослідник відводить містам. "Основой восточнославянской этноязыковой общности было городское население, в сельской местности, видимо, прочно сохранились диалектные различия". За В. В. Седовим давньоруський етнос мешкав у містах, а його розпад на українську, російську та білоруську гілки стався внаслідок нищення міст татарами [14].

Урбанізаційні процеси в Західній Європі, як відомо, були потужнішими ніж у Східній. Однак, за доби середньовіччя там не виникло ніяких суто міських етносів. Етнічна специфіка поляків, сербів, французів, англосаксів та інших народів Європи, що простежується з раннього середньовіччя, не була знівельована урбанізацією у XII—XVII ст. А якщо цього не сталося у Західній Європі, то чому це повинно відбутися на Русі? Уніфікація європейської міської культури та побуту свідчить лише про те, що вони перестають бути етнічними маркерами, а не про інтернаціоналізацію самих міщан. Побутова культура сучасних мешканців Лондона, Парижа та Берліна має незначні відмінності. Але від цього вони не перестають бути англійцями, французами, німцями. Тому уніфікація культури мешканців давньоруських міст не свідчить про втрату половчанами, новгородцями, суздальцями чи киянами їхньої етнічної специфіки. Остання вочевидь зберігалася, незважаючи на етнічну строкатість населення давньоруських міст. Адже від того, що у великих містах Європи, крім домінуючих представників профільного етносу, здавна мешкають люди багатьох інших національностей, Париж, Берлін та Москва не перестали бути відповідно французьким, німецьким та російським містами.

Таким чином, погляд на давньоруські міста, як на своєрідний тигель для переплавки різноплемінного населення Русі в єдину давньоруську народність потребує серйозної додаткової аргументації. Адже він не узгоджується з загальними закономірностями розвитку етнічних процесів у містах середньовічної Європи.

Незважаючи на строкатий етнічний склад у міських центрах Європи, як правило, зберігалася мова профільного етносу. Тому твердження, що корінні мешканці княжого Києва говорили якимось інтернаціональним койне виглядає шпучним. Чому тоді київські літописні топоніми XII ст. звучать по-українськи (річка Киянка, урочище Угорське, Печерськ і т.п.), а південноруські тексти XI—XIII ст. містять величезну кількість української лексики (рінь, парубок, призьба, кицька, ватра, плахта, оболонь, гілля, віття тощо)? їм властиві суто українські мовні особливості, які відрізняють українську мову від російської та білоруської. Мається на увазі клична форма іменника (князю, брате, коню), дієслово на -ти (жити, нести), -мо (ходімо, віруємо), закінчення давального відмінку однини на -ові, -еві (князеві, коневі), перехід *o*, *e* в *u* (кінь, сніг, віз) тощо. На думку відомого лінгвіста і полігота А. Кримського "Мова Наддніпрянщини та Червоної Русі XI віку — це цілком рельєфна, певно означена, яскраво індивідуальна одиниця. І в ній надто легко і виразно можна пізнати прямого предка сучасної української мови, бо вона ж має в собі величезну частину сьогочасних українських особливостей".

Потужним консолідуючим давньоруську народність фактором, на думку її прибічників, була єдина для Київської Русі давньоруська мова. Причому, посилаються на праці відомого російського лінгвіста О. О. Шахматова. Останній, на відміну від багатьох сучасних лінгвістів (Ю. Шевельова, Г. Півторака, О. Тараненка та ін.), дійсно визнавав існування спільної для всіх східних слов'ян давньоруської мови. Однак, він змушений визнати можливість її існування лише до виникнення держави Київська Русь, а саме до VII—IX ст. З X ст. "в історичну епоху... руська мова вже не була єдиною, вона розпалася на кілька наріч..., бо вже в найдавніших рукописах, писаних у Новгороді, помічаються різкі діалектні особливості, чужі київському півдню" [15]. Отже сам "батько" концепції єдиної для східних слов'ян давньоруської мови О. О. Шахматов заперечував її існування в княжі часи. Тому вона ніяк не могла консолідувати давньоруську народність у X—XIII ст.

Серед факторів, що спричинили злиття окремих племен у єдину давньоруську народність В. В. Седов називає княжу дружину, після служби в якій "дружинники возвращались в свои родные места уже не кривичами, северянами, хорватами, словенами или мерей, а русами". Військові підрозділи в усіх країнах середньовічної Європи були інтернаціональними. І все ж Європа зберегла свою етнографічну строкатість. Незважаючи на русифікуючий вплив радянської

армії на новобранців, більшість чоловічого населення колишнього Радянського Союзу не втратила свого етнічного обличчя. Отже, не варто перебільшувати асимілятивний ефект княжої дружини чи народного ополчення Русі. Приблизно те саме можна сказати і щодо етноінтегруючої дії християнства, торгівлі, єдиної держави на її різноплемінне населення.

Дія християнства і торговельних відносин на Західну Європу була триваліша і потужніша ніж на Східну. Однак етнічна строкатість західної частини континенту збереглася. Чому ж вона повинна була знівелюватися на сході континенту? Тим більше, що інтегруюча дія Київської Русі фактично тривала лише одне сторіччя — з моменту її остаточного становлення в кінці X ст. до початку дезінтеграції на князівства після Любецького з'їзду 1097 р. Російська імперія та її радянська модифікація СРСР були незрівнянно потужнішими державами ніж Київська Русь, а їхні зусилля щодо етнічної уніфікації державного простору ні за тривалістю, ні за інтенсивністю тиску на підкорені народи і порівняти не можна з досить номінальним впливом княжого Києва на периферію держави. І якщо Російській імперії не вдалося протягом сотень років русифікувати підкорені етноси, то про повну етнічну консолідацію підвладних племен навкруги княжого Києва і говорити не варто.

Однак, заперечувати наявність будь-яких етноінтегруючих процесів навколо Києва княжої доби не слід. Як відомо, інструментом уніфікації різноетнічного населення в усіх імперіях була національна культура та мова метрополії. Тобто відбувалося не формування якоїсь спільної для всіх народів загальноімперської культури та мови, а поширення етно-мовної специфіки народу-завойовника на підкорені етноси. Іншими словами, імперський етнос асимілював залежні від нього народи за допомогою створеної ним воєнізованої держави. Не випадково, так звана радянська людина за етнічними ознаками (мова, культура, історична свідомість) є росіянином, а не носієм органічної суміші етновизначальних рис різних народів СРСР.

Як у всіх відомих імперіях (а Київська Русь, безумовно, була державою імперського типу), київська метрополія накладала свою етнічну специфіку завойованим провінціям. Як стародавній Рим романізував варварську периферію імперії, так княжий Київ русифікував (від Русь, а не Росія) лісову північ Східної Європи. Інша справа, що асимілюючий вплив Києва на підвладні землі підкорених народів не був тривалим і потужним. Так чи інакше, навколо давньоукраїнської

київської метрополії держави Русь почалася властива всім імперіям етнічна консолідація.

Під давньоруською народністю її прибічники мають на увазі етно-історичну єдність, що сформувалася навкруги і завдяки зусиллям київської метрополії. Остання ж виникла передусім як центр державної консолідації українців на давньоруському етапі історичного розвитку [16] і лише після цього підкорила інші племена і народи. Отже, якщо й можна говорити про якусь загальну для Русі X—XIII ст. східнослов'янську етнічну єдність, консолідуючим центром якої була київська метрополія, то за своєю етнічною суттю вона була давньоукраїнською.

І останнє. Лехітська та іменьківська концепції етногенезу росіян, новгородців та північних білорусів суперечить етнічній єдності східних слов'ян у княжі часи. Іншими словами, якщо росіяни і новгородці за походженням лехіти та іменьківці, а українці ні, то чи була взагалі єдина давньоруська народність? В. В. Седов погоджується, що новгородський діалект XI—XII ст. суттєво відрізнявся від київського, через його виокремлення "непосредственно из праславянского до становления восточнославянского языка" десь у середині I тис. н. е. [17]. Отже, якщо псково-новгородці та росіяни, на відміну від українців, походять від лехітів Північної Німеччини та Північно-Західної Польщі, то росіяни з українцями якщо і родичі, то далекі. Адже, як зазначалося, українці-автохтони на своїх землях і їхнє етнічне коріння сягає празької та пеньківської культур V—VII ст. [18].

А чи не ближчий до розуміння етнічних процесів у східнослов'янському середовищі інший прибічник лехітського походження росіян академік В. Л. Янін, який вважає, що "произошел не распад единой народности Киевской Руси, а наоборот шел процесс сближения восточнославянских общностей. Хотя соединительные швы, как это сейчас видно, так и не заросли, несмотря на столетия совместной жизни". Якщо у наш час "соединительные швы так и не заросли" і різниця між мовами і традиційними культурами українців та росіян за багатьма показниками не менша ніж між українцями та іншими слов'янськими народами Центральної Європи, то якими ж ці відмінності були майже тисячу років тому між різними за походженням народами на початку їх "совместной жизни" у складі Київської Русі? Інакше кажучи, а чи був взагалі той єдиний давньоруський етнос, якому присвячена остання книга видатного російського археолога-славіста В. В. Седова?

1. *Залізняк Л. Л.* Давньоруська народність: імперський міф чи історична реальність // Пам'ять століть.— 1996.— № 2; *Залізняк Л. Л.* Де, як і коли виникла давньоруська народність // Пам'ять століть.— 1998.— № 6; *Залізняк Л. Л.* Первісна історія України.— К., 1999 а; *Залізняк Л. Л.* Давньоруська народність. Історія проблеми // Наукові записки НАУКМА.— Т. 9.— Ч. 1.— К., 1999 б.

2. *Залізняк Л. Л.* Де, як і коли виникла давньоруська народність // Пам'ять століть.— 1998.— № 6.

3. *Седов В. В.* Восточные славяне в VI—XIII вв.— М., 1982.— С. 58.

4. *Седов В. В.* Древнерусская народность.— М., 1999.— С. 116.

5. *Седов В. В.* Восточные славяне в VI—XIII вв.— М., 1982.— С. 40.

6. *Седов В. В.* Древнерусская народность.— М., 1999.— С. 51—82, 286.

7. Там само.— С. 82.

8. *Седов В. В.* Восточные славяне в VI—XIII вв.— М., 1982.— С. 136.

Наукові записки. Том 18. Теорія та історія культури

9. Там само.— С. 138.

10. *Трубачев О. Н.* В поисках единства.— М., 1997.

11. *Седов В. В.* Древнерусская народность.— М., 1999.— С. 271, 284.

12. Там само.— С. 271, 284, 285.

13. *Седов В. В.* Славяне в раннем средневековье.— М., 1995.— С. 107.

14. Там само.— С. 382.

15. *Шахматов А. А.* Историческая морфология русского языка.— М., 1957.— С. 15.

16. *Залізняк Л. Л.* Від склавинів до української нації.— К., 1997.— С. 63—148.

17. *Седов В. В.* Древнерусская народность.— М., 1999.— С. 126, 255, 259.

18. *Залізняк Л. Л.* Від склавинів до української нації.— К., 1997.— С. 63—85; *Седов В. В.* Древнерусская народность.— М., 1999.— С. 271, 284.

Zaliznyak L. L.

IF RUSIANS ARE LEKHITHIANS IS ANCIENT RUSS NATIONALITY ARIZED?

The author of article analysis the new works of Russian archeologists, and first of all V. V. Sedov's views on an origins of Russian people and ancient Russ nationality. The are a lot of doubts according to the origins of Russian people in VI—VII s. from Lekhithian tribes of South-North Poland and existence of ancient Russ nationality in X—XIII s.